

Αποικιοκρατική αντιαγροτική πολιτική στην Κύπρο

Η οικονομική εκμετάλλευση της Κύπρου από τους Άγγλους, άρχισε, από την πρώτη στιγμή της υπογραφής της επονείδιστης εκείνης πράξης αγοραπωλησίας του νησιού μας.

Με συμφωνητικό έγγραφο, ανάμεσα στην Αγγλία και Τουρκία πουλήθηκε η πατρίδα μας και περιήλθε από τους Τούρκους στους Άγγλους, με τον όρο, οι Άγγλοι να πληρώνουν στην Υψηλή Πύλη ετήσια, ποσό £92.900. λιρών, Την οικονομική αυτή υποχρέωσή τους - τίμημα αγοραπωλησίας - οι Άγγλοι, μετέθησαν στους Κυπρίους και υποχρέωσαν τον κυπριακό λαό με ειδική φορολογία, υπό μορφή φόρου υποτέλειας, να καταβάλλει το ποσό αυτό, του οποίου, η πληρωμή συνεχιζόταν για πενήντα χρόνια, ενώ οι Άγγλοι ουδέποτε πλήρωσαν τα χρήματα αυτά στους Τούρκους.

Φυσικά, ούτε λόγος έγινε ποτέ, να επιστραφούν τα κυπριακά αυτά χρήματα, τα οποία, μαζί με άλλα ποσά, που εισέρρευσαν στην Αγγλία, ανέρχονταν σε αρκετά εκατομμύρια λίρες.

Η οικονομική εκμετάλλευση της Κύπρου από τους Άγγλους ήταν τέτοια και τόση, ώστε να γονατίσει ο κυπριακός λαός και να δεχθεί ευτελείς συμβιβασμούς, στον αγώνα του για ελευθερία και εθνική δικαίωση. Μέσα στα πλαίσια αυτά,

Κώστας Ζ. Γιαννός

της καταπιεστικής αγγλικής πολιτικής, η αποικιοκρατική διοίκηση της Κύπρου, εφάρμοσε υπονομευτική πολιτική, σε όλους τους τομείς (γεωργίας, παιδείας, οικονομίας, πολιτισμού κλπ.). Η αγγλική αντιαγροτική πολιτική στην Κύπρο, μετέβαλε τον Κύπριο αγρότη, σε ευτελή επαίτη, που ζητούσε έλεος και οίκτο και υποκλινόταν συνέχεια, μπροστά στους άρχοντες του, Άγγλους.

Διαβάζουμε σχετικά στην εφημερίδα ΑΛΗΘΕΙΑ της Λεμεσού, ημερομηνίας 29/11 Ιουλίου 1885 (Αριθμ. 236) Επιστολή Κυθραιώτη γεωργού, προς την πιο πάνω εφημερίδα, στην οποία φαίνεται πολύ παραστατικά, η απελπιστική κατάσταση των γεωργών, στα πρώτα χρόνια της αγγλικής κατοχής της Κύπρου.

«Κυθραία 23/5 Ιουλίου 1885. ΑΞ. Κ. Συντ. της «Αλήθειας». Κατά πολλών δεινών πολεμούμεν· κατά της φύσεως αυτής αντενεργούσης εις τους κόπους και την υγείαν μας· κατά της καιρικής ασθενείας, ήτις, μηδενός όντος ελεγκτού, έκρουσε πάντων ημών τας οικίας και πολλούς κατέχει περιορισμένους εις τας κλίνας των και την ύπαρξιν των απειλεί δεινώς, αλλ' η δεινοτέρα ημών πάλη εστίν η προς τας αρχάς και εξουσίαν, η προς την ατασθα-

λίαν των μεεμουρών, ους η φιλάνθρωπος και φιλόστοργος Κυβέρνησις ημών έθη-κεν επιστάτας επί της δεκάτης των γεννημάτων μας, οίτινες, λόγω ότι «τοιαύτη έχομεν εντολήν παρά της Κυβερνήσεως» πολλά και δυσάρεστα κωλύματα παρενεύρουν εις τας εργασίας των γεωργών, εμποδίζουσι δηλονότι αυτούς να σηκώνωσι τα άχυρα, πριν ή δεκατίσωσι το γέννημα, δεν τοις επιτρέπουσι να φέρωσι το μετρούμενον γέννημα εις τας οικίας των πριν ή μετρηθή το όλον γέννημα. Κι αν ο βροχερός καιρός επαπειλή να παρασύρη κι άχυρα και γέννημα τοις είναι αδιάφορον.

Προς Θεού! Σεβαστή Κυβέρνησις, μη τοσούτον ίσθι αυστηρά. Διότι η αυστηρότης η ημετέρα ωθεί ημάς εις απώλειαν ημών δε των γεωργών η απώλεια συνεπάγεται και την των όλων τάξεων της Νήσου. Παρακαλούμεν μη όλον το βάρος της εξ άλλων δυσμενείας σου επιρρίψης μόνον εφ' ημάς τους γεωργούς. Ταύτα, Αξιοτ. Κ. Συντάκτα, καταχωρίσατε, παρακαλώ, εις τας στήλας της αξιολόγου εφημερίδος Σας, ίσως, λαβόντες γνώσιν τούτων οι τα πρώτα φέροντες άρχοντες ημών βελτιώσωσι κάπως ταύτα.

Είς των παθόντων. Υ.Γ. Την ώραν ταύτην, μίαν μετά μεσημβρίαν, ο ουρανός καταθολωμένος μετά βροντών επαπειλεί κατακλυσμόν. Το αλώνιον μου από χθες εσφραγισμένον κι όμως παρακαλούμενος ο μεεμούρης μας να μου σηκώσει δηλ. να δεκατίση το σίτον, δεν έχει, λέγει, καιρόν και φεύγει εκ Κυθραίας κι αφήνει τον μεν σίτον μου εσφραγισμένον επάνω εις το πάπλωμά μου μέσα εις το αλώνιον, το δε

άχυρον, την τροφήν των ζώων μου, με εμποδίζει να αποθηκεύσω. Ιδού η αθλία θέσις ημών των δυστυχών γεωργών, θέσις απελπιστική, θέσις φέρουσα ημάς εις την εσχάτην αμηχανίαν, θέσις, την οποίαν γνωρίζουσιν, όσοι την δοκιμάζουσιν μόνον.

Σας παρακαλώ, Κυρ. Συντ., δημοσιεύσατε ταύτα υπ' ευθύνην μου κι αν εκ της δημοσιεύσεως των προκύψη τις βελτίωσις εις ημάς τους γεωργούς, θα Σας ευγνωμονούμεν εγώ και μαζί με εμέ όλοι οι γεωργοί.

Ο αυτά παθών».

Το 1918, μετά από σαράντα περίπου χρόνια Βρετανικής κατοχής της Κύπρου, οπρώην Αρχιγγραμματέας της αποικιοκρατικής διοίκησης στην Κύπρο, Captain C.W.S. Orr, στο βιβλίο του με τίτλο «Η Κύπρος υπό Βρετανική διακυβέρνηση», περιγράφει ως εξής την κατάσταση του αγροτικού πληθυσμού της Νήσου: «Η αγροτική ζωή στην Κύπρο κατά τον 20ο αιώνα, ελάχιστα διαφέρει από ότι αυτή υπήρξε κατά τις τρεις προηγούμενες χιλιετηρίδες.

Τα πλίνθινα σπίτια, τα λιθόστρωτα αλώνια, τα πρωτόγονα γεωργικά εργαλεία, αναπολούν το ζοφερό παρελθόν, τις ημέρες του πρώιμου πολιτισμού. το Ξύλινο άροτρο μετο αιχμηρό μεταλλικό υνί, είναι παρόμοιο εκείνου, το οποίο απεικονίζεται στους τοίχους αρχαίων ναών και το οποίο χρησιμοποιήθηκε επί χιλιετηρίδες».

Το 1938 η Αγγλική Κυβέρνηση της Κύπρου, ίδρυσε τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και τις Συνεργατικές Εταιρείες

διαφόρων τύπων: Ήταν όμως αυτό, ένδειξη κυβερνητικής στοργικής πολιτικής, απέναντι στους αγρότες;

Στο ερώτημα τούτο, απάντησε αδιστακτα, ΟΧΙ, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, στην ομιλία του, στην πρώτη συνεδρία της Παγκύπριας Εθνοσυνέλευσης, στη Λευκωσία, την 23η Ιουλίου 1954. Στην ιστορική εκείνη ομιλία του, τόνισε και τα παρακάτω, σχετικά με τον συνεργατισμό, επί Αγγλοκρατίας, στην Κύπρο: «Δεν παραβλέπομεν το γεγονός ότι, η Κυβέρνησις δια του συνεργατισμού, επιδιώκει και ίδια πολιτικά οφέλη.

Δια του συνεργατικού δικτύου προσπαθεί εις έκαστον χωρίον να αγρεύση οπαδούς και να δημιουργήσει φιλοκυβερνητικούς πυρήνας. Ο γραμματεύς εκάστης Συνεργατικής Εταιρείας πρέπει να τυγχάνει της εγκρίσεως του Εφόρου των Συνεργατικών. Είναι χαρακτηριστικόν δε το γεγονός ότι τελευταίως ευνοούμενοι της Κυβερνήσεως μουκτάραι είναι και γραμματείς Συνεργατικών. Με άλλους λόγους και ο Συνεργατικός θεσμός είναι συγχρόνως και μέσον κυβερνητικής επιρροής επί του αγροτικού πληθυσμού.

Το «φοβού τους Δαναούς και δώρα φέροντας», δεν επαλήθευσε μόνον δια τους τότε Δαναούς, αλλά επαληθεύει και σήμερον δια την Κυπριακήν Κυβέρνησιν. Αλλ' ούτε και σημαντικά είναι δια τους αγρότας τα δια του Συνεργατισμού ωφελήματα, εφ' όσον η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, δεν παρέχει μακροπρόθεσμα δάνεια, ο δε τόκος των βραχυπρόθεσμων δανείων, είναι αρκετά υψηλός.

Η Α.Ε. ο Κυβερνήτης ομιλών κατά την τελευταίαν ετησίαν γενικήν συνέλευσιν της Συνεργατικής Κεντρικής Τραπέζης, παρετήρησεν ότι, η Συνεργατική κίνησις ευημερεί και η οικονομική κατάστασις διά τας συνήθεις ανάγκας είναι υγιής.

Λυπούμεθα πολύ να παρατηρήσωμεν ότι, τα λεχθέντα υπό του Κυβερνήτου, δεν ανταποκρίνονται προς την πραγματικότητα. Η Συνεργατική Τράπεζα, μετά δυσκολίας ανταποκρίνεται προς τας βραχυπρόθεσμους ανάγκας των μελών. Η Τράπεζα εκδίδει επίσης μεσοπρόθεσμα δάνεια, αλλά λόγω ανεπαρκείας κεφαλαίων κατά τα τελευταία έτη, περιόρισε κατά πολύ την έκδοσιν τοιούτων δανείων.

Τα εκδιδόμενα υπό της Τραπέζης χρεωλυτικά δάνεια είναι ασήμαντα. Αυτά ακριβώς είπεν, εκπρόσωπος της Κεντρικής Επιτροπής της Συνεργατικής Τραπέζης, προσφωνών τον Εξοχώτατον, κατά την τελευταίαν γενικήν συνέλευσιν της Τραπέζης. Δεν ευημερεί, λοιπόν, η συνεργατική κίνησις. Μακροπρόθεσμα δάνεια δεν παρέχονται, τα βραχυπρόθεσμα περιωρίσθησαν και τα χρεωλυτικά είναι ασήμαντα.

Η εκμετάλλευσις επομένως των γεωργών υπό των τοκογλύφων, δεν εξέλιπεν. Εννοείται, ότι και ο τόκος των παρεχομένων υπό της συνεργατικής περιορισμένων δανείων, δεν είναι μικρός. Ανέρχεται εις 7%. Και όμως το Συνεργατικό κίνημα, ηδύνατο να αναπτυχθεί και μακροπρόθεσμα δάνεια να παρείχοντο εις τους γεωργούς με χαμηλόν τόκον, εάν, έστω και με μέρος των χρημάτων μας, τα οποία

μετεφέρθησαν εις Αγγλίαν και συν τω χρόνω ανήλθον εις το ποσόν των δεκαεπτάμισυ περίπου εκατομμυρίων λιρών, επεχορηγείτο η Συνεργατική Τράπεζα και εβοηθούντο οι γεωργοί, οι οποίοι δανείζονται με υψηλότερον τόκον, ενώ Κυπριακά χρήματα, είναι τοποθετημένα εις Αγγλίαν, με τόκον 1 1/2%.».

Η Αγγλική Κυβέρνηση της Κύπρου, κατά τη διάρκεια της αποικιοκρατίας, έκανε μόνο μερικά αρδευτικά έργα και το κύριο πρόβλημα των γεωργών, η άρδευση των χωραφιών, παρέμεινε σχεδόν άλυτο. Από την καλλιεργήσιμη γη, που ανερχόταν επί Αγγλοκρατίας, σε 3.246.000 στρέμματα, μόνον 468.000 στρέμματα, δηλαδή 7%, αρδεύονταν. Αξίζει να σημειώσουμε ότι, από το σύνολο της αρδευόμενης γης, 319.000 στρέμματα αρδεύονταν με εποχιακά νερά και μόνον 149.000 στρέμματα με μόνιμα νερά.

Η τραγική κατάσταση της άρδευσης των χωραφιών, γινόταν ακόμα πιο τραγική, αν ληφθεί υπόψη η κυβερνητική σπατάλη των χρημάτων του Κυπριακού λαού για τέτοια έργα, δεδομένου ότι, η δαπάνη για κάθε στρέμμα γης, το οποίο η Κυβέρνηση κατόρθωνε να θέσει υπό άρδευση, υπολογιζόταν σε £79.100. Εξάλλου, το πρόβλημα της διάβρωσης του εδάφους, εξίσου τραγικό με αυτό της άρδευσης των χωραφιών, παρέμεινε και αυτό άλυτο, κατά τη διάρκεια της αποικιοκρατίας. Σύμφωνα με επίσημους υπολογισμούς του 1951, 285 τόνοι πλουσίου εδάφους κατά τετραγωνικό μίλι, χανόταν ετήσια από τις οιοπαραγωγές περιοχές της Κύπρου και παρασυστόταν στη θάλασσα.

Στο τεύχος Δεκεμβρίου 1953 της «Κυπριακής Επιθεωρήσεως» επισήμως προπαγανδιστικού οργάνου της αποικιοκρατικής διοίκησης, σημειούνται τα εξής χαρακτηριστικά: «Ενώ μεταξύ των ετών 1940 και 1950 ο πληθυσμός της Νήσου αυξήθηκε κατά 25%, το επίπεδο της παραγωγής τροφίμων, για επιτόπια κατανάλωση, δεν αυξήθηκε».

Κατά τη διάρκεια της αγγλικής κατοχής, η κατάσταση της αγροτικής ζωής στην Κύπρο, δεν άλλαξε και πολύ. Μόνον μερικά γεωργικά μηχανήματα είχαν εισαχθεί τα τελευταία χρόνια, η γεωργική όμως παραγωγή, συνέχεια οπισθοδρομούσε. Έτσι, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, ενώ η παραγωγή σιταριού στην Κύπρο, το 1895 ήταν 2.253.327 κοιλιά, το 1951 έπεσε σε 1.261.005 και το 1952 σε 2.076.044 κοιλιά. Την οπισθοδρόμηση αυτή, δεχόταν ακόμη και η Αγγλική Κυβέρνηση της Κύπρου.

Από την παραπάνω ανάλυση, αποδεικνύεται πλήρως, η αγγλική αντιαγροτική πολιτική στην Κύπρο, η οποία ακολουθείτο κατά τρόπο συστηματικό. Η κατάσταση του αγρότη ήταν απελπιστική. Τα προϊόντα του δεν εύρισκαν αγορές. Τα ενυπόθηκα δάνειά του συνέχισαν αυξάνονταν. Τα χωράφια του απαλλοτριώθηκαν για να γίνουν πυρετωδώς στρατιωτικές βάσεις, για την προστασία δήθεν της ελευθερίας του! Η έλλειψη προστασίας της παραγωγής, η αδιαφορία για τη διάθεση των αγροτικών προϊόντων σε αμειπτικές τιμές και η έλλειψη ενδιαφέροντος για την καταπολέμηση των φυτικών ασθενειών, ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά της